

ΕΙΣ ΥΨΟΣ

Στο λόφο πάνω από την Περσέπολη του Ιράν, με το μυαλό να τρέχει στις μάχες του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Απέναντι σελίδα: Το Discovery με φόντο τους κερατοειδείς βράχους στον εκπληκτικό εθνικό δρυμό Τόρες ντελ Πέινε, στη Χιλιανή πλευρά της Παταγωνίας.

Όσα μου έμαθε ο δρόμος

Έχοντας μόλις επιστρέψει από μια οπce in a lifetime εμπειρία, ο δημοσιογράφος **Άκης Τεμπερίδης** περιγράφει αποκλειστικά πώς μέσα σε 1.177 μέρες με ένα Land Rover Discovery3 έγραψε στο κοντέρ –και στην ψυχή του– 170.000 χιλιόμετρα σε 67 χώρες και των πέντε ηπείρων.

Φωτογραφίες: Άκης Τεμπερίδης-Βούλια Νέτου.

O

Από την ημέρα της επιστροφής στην Ελλάδα, πάνω τον εαυτό μου να πέφτει σε κατάθλιψη. Το στομάχι είναι διαρκώς σφιγμένο και τα γόνατα κομμένα, ασφυκτώ κυριολεκτικά. Το μυαλό δε, είναι εντελώς αποσυντονισμένο. Δεν ξέρω τι θέλω πραγματικά, δεν μπορώ να βρω το νόημα της ζωής εδώ πίσω. Κι όμως, μέχρι τις 9 Σεπτεμβρίου, όλα ήταν ξεκάθαρα μέσα μου. Παρότι για τρισήμισι χρόνια ζούσαμε σαν τσιγγάνοι, σε συνθήκες δύσκολες έως πολύ επικίνδυνες, παρότι τη βγάζαμε και με 5 ευρώ την ημέρα,

είχα βρει εσωτερικά ισορροπία. Μήπως να ενταχθώ σε πρόγραμμα group therapy; Φαντάζομαι τον εαυτό μου να σηκώνεται όρθιος, στη μέση της ομάδας, και να λέει αποφασιστικά: «Γεια σας, είμαι ο Α.Τ. και δεν είμαι είμαι καλά. Χμ... εντάξει, δεν είμαι και τόσο άσχημα. Απλώς, μόλις έκανα το γύρο του κόσμου και τώρα ψάχνω να βρω την επόμενη πρόκληση. Τώρα που το ξανασκερτώμαι, όμως, είμαι πάρα πολύ καλά!»

Η επιστροφή αποδείχτηκε δύσκολη για χίλιους δυο λόγους, τον εξής ένα ουσιαστικά: το ταξίδι είναι εθιστική εμπειρία. Το βιώσαμε για τόσο μεγάλο διάστημα και τόσο έντονα, που δεν θέλαμε να

σταματήσει ποτέ, παρά τις δυσκολίες που αντιμετωπίσαμε. Η νομαδική ζωή μπήκε για τα καλά στο πετοί μας. Προσπάθησε να μπει στη θέση δύο ανθρώπων που εδώ και τρισήμισι χρόνια δεν ήξεραν πού θα νυχτώσουν και τι θα τους ξημερώσει. Θυμήσου την τελευταία φορά που έφυγες για διακοπές κάπου εξωτικά. Υποθέτω ότι όταν επέστρεψες, η ζωή στο σπίτι και στο γραφείο πρέπει να φάνταζε με ανώμαλη, αναγκαστική προσογείωση. Για φαντάσου να έλειπες 1.177 ημέρες και μέσα σ' αυτές να είχες καλύψει παρέα με τον άνθρωπο της ζωής σου 168.000 χιλιόμετρα στο τιμόνι του αγαπημένου σας 4x4, σε 67 διαφορετικές χώρες και στις πέντε ηπείρους...

LOW BUDGET

Ανάπαυλα σε ένα φτηνό εστιατόριο έξω από το Κούζκο του Περού, μετά από μία σούπα, με λιγότερο από ένα ευρώ, για μεσημεριανό. «Στο ταξίδι μας προτιμούσαμε πάντα να τρώμε όπως και οι ντόπιοι παρά σε εστιατόρια για τουρίστες».

«Τι να πρωτοθυμηθώ; Την πρώτη νύχτα σε έναν αμμώδη της Σαχάρας; Τα 600 χιλιόμετρα στην έρημο δίπλα σε θαμμένες νάρκες; Τις πρώτες μου καταδύσεις στους υφάλιους του Σουηλαγουέζ; Την ελεύθερη πώση στη Ναμίμπια...;».

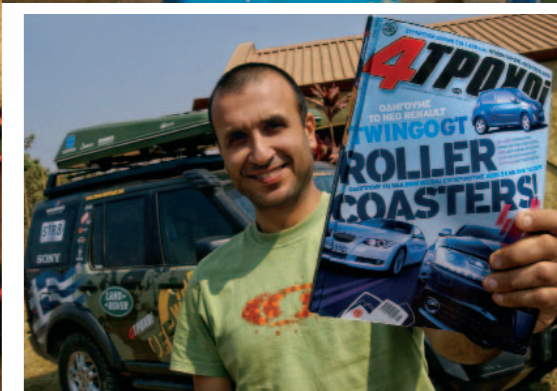

Χωρίς εισιτήριο επιστροφής

Ε

Επιχειρήστε να ρωτήσετε τους γύρω σας ποιο είναι το όνειρό τους; «Να τα κονομήσω», θα σας απαντήσουν οι οκτώ στους δέκα. ΟΚ, ας υποθέσουμε ότι «θα τα πάσετε» χοντρά, τι θα τα κάνετε; «Θα τα παρατήσω όλα και να γυρίσω τον κόσμο» θα πουν οι

μισοί τουλάχιστον. Το εννοούν όμως; Πριν καλά καλά τολμήσουμε εμείς να κλείσουμε το σπίτι μας, να αφήσουμε τις δουλειές μας –έστω εν μέρει– να αποσυνδεθούμε από την ελληνική πραγματικότητα και να αναχωρήσουμε για το γύρο του κόσμου, το σύμπαν συνομώτισε στο να φύγουμε. Από τη δουλειά μου, στο περιοδικό 4Τροχοί, με στήριξαν σαν οικογένεια. Αντί να μου πουν «άντε χάσου από εδώ, που θέλεις να κάνεις το γύρο του κόσμου κι εμείς να μένουμε πίσω», με βοήθησαν να εξασφαλίσουμε το αυτοκίνητο –ένα σούπερ ντούπερ Land Rover Discovery3, παρακαλώ– και μας εξασφάλισαν έναν αξιωματικό μισθό για όσο διάστημα θα ταξιδεύαμε. Πριν αναχωρήσουμε, είχαμε βρει πολλούς συμπαθούντες της ιδέας: «Αχι κι εγώ θα ήθελα το ίδιο. Να είχα τα λεφτά... Όμως που να αφήσεις τη δουλειά και τα παιδιά; Άσε που τρέχει και το δάνειο του σπιτιού». Το δικό μας όνειρο έμοιαζε με όνειρο όλων, ήταν όμως έτσι; Πιστεύω πως όχι. Οι άνθρωποι χτίζουν τη ζωή μας έτσι ώστε να μην μπορούμε να ξεκολλήσουμε από αυτή. Δημιουργούμε υποχρεώσεις καθημερινά και οι υποχρεώσεις είναι αυτές που γκρεμίζουν τα όνειρά μας ή δημιουργούν το άλλοθι για να μην αναγκάζομαστε να τα γκρεμίζουμε εμείς οι ίδιοι. Πάντα υπάρχει μια ανελημμένη υποχρέωση ή κάποιο πρόβλημα που πρέπει να λυθεί για να σκεφτούμε τα μεγάλα πράγματα της ζωής, ένα μεγάλο ταξίδι, ένα μεγάλο έρωτα ή οποιοδήποτε άλλο μεγάλο όνειρο. Και ξέρετε πού έχω καταλήξει; Ότι τελικά όλοι κάνουμε αυτό που μας αξίζει, αυτό που θέλουμε περισσότερο κι ας μην το παραδεχόμαστε. Ένα όμορφο σπίτι, μια ευτυχισμένη οικογένεια και μια καλή δουλειά είναι το ίδιο σημαντικό όνειρο με το «γύρο του κόσμου». Απλώς το δεύτερο είναι πιο πιασάρικο όνειρο. Γι' αυτό και πολλοί το υποστηρίζουν στα λόγια, αλλά ελάχιστα το κυνηγούν. Εμείς οι δύο που το κυνηγήσαμε, είχαμε χορηγούς, όχι μόνο τους ανθρώπους και τις εταιρείες που μας στήριξαν, αλλά και ένα τεράστιο πλήθος ανώνυμων φίλων με ανήσυχο πνεύμα, που έγιναν οι συνοδοιπόροι μας, μέσω του Ίντερνετ. Ανήσυχια πνεύματα που ε-

ΓΕΙΑ ΣΟΥ ΑΦΡΙΚΗ!

Από πάνω προς τα κάτω: Διασχίζοντας με μπλάββα τον ποταμό Σενεγάλη στο Μάλι. Ο Άκης Τεμπερίδης δείχνει περίφρανα τους 4Τροχούς – το περιοδικό που στήριξε την αποστολή. Μία καλλονή από την Κένυα. Το Discovery ξεφορτώνεται από το αρχαίο κάργκο Boeing 727 που τους ταξίδεψε από την Κινοάσα στο Λουμπούμπας της Λ.Δ. του Κόνγκο.

μπνεύστηκαν από το δικό μας εγχείρημα και πάλεψαν και το δικό τους όνειρο, όπως ο γιατρός που παράτησε το ΕΣΥ, εντάχθηκε στους Γιατρούς Χωρίς Σύνορα και σήμερα μας στέλνει μηνύματα από το Νταρούρ.

Προσωπικά, το όνειρο να ταξιδέψω στον κόσμο χωρίς εισιτήριο επιστροφής, το ήθελα όσο τίποτε άλλο. Γι' αυτό και το κυνήγησα μαζί με τη σύντροφο της ζωής μου. Για χάρη του ονείρου αυτού ήμασταν έτοιμοι να

θυσιάσουμε τα πάντα σχεδόν. Τουλάχιστον τα βασικά που προανέφερα: το σπίτι, την οικογένεια και την καριέρα. Κι αν με ρωτούσε τώρα που επιστρέψαμε αν άξιζε τον κόπο, σας διαβεβαιώ ότι θα άξιζε πολύ περισσότερες θυσίες. Ακόμη κι αν επέστρεφα με ελονοσία, και πάλι θα το επιχειρούσα.

Για να καταλάβετε πόσο αποφασισμένοι ήμασταν πριν ξεκινήσουμε, θα σας πω ότι το μόνο που φοβόμασταν, δεν ήταν αυτά που θα συναντούσαμε αλλά η «στραβή» που θα μας κρατούσε πίσω. Το μυαλό μου πήγαινε διαρκώς στο χειρότερο: μην πάθαινε κάτι κάποιος από τους δικούς μας, για παράδειγμα. Από την ημέ-

ΘΕΤΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Από αριστερά και δεξιόστροφα: Μπροστά στην Πυραμίδα του Ήλιου, στο Τεσπιουακάν του Μεξικού. Σε μία σικάρρα (γόνδολα) στα κανάλια της λίμνης Νταλ, στο Σριναγκάρ του Κασμίρ. Δίπλα σε βουδιστές μοναχούς του Μποτνάθ, στην κοιλάδα του Κατμαντού (Νεπάλ). Στο Τόρες ντελ Πέινε της Παταγωνίας.

νότερο συνεργείο; Ποιος θα κάλυπτε τα έξοδα της επισκευής – από τη στιγμή που εμείς τη βγάζαμε ίσα ίσα; Κι όμως δεν πτοηθήκαμε. Για τις επόμενες οκτώ ημέρες, ρυμουλκούσαμε και φορτώναμε το πληγωμένο μας άτι σε φορτηγά και πλοία και παραμονή Πρωτοχρονιάς το σπρώχναμε επιτέλους μέσα στο συνεργείο, στην ανεπτυγμένη Κουάλα Λουμπούρ της Μαλαισίας. Ήμασταν άπλυτοι, και ιδρωμένοι όσο ποτέ αλλά θα μπορούσαμε να σπρώχνουμε για άλλα τόσα χιλιόμετρα το αυτοκίνητο. Τελικά, χάρη στη θεία επέμβαση της Land Rover, το Discovery απέκτησε νέο κινητήρα κι εμείς φτερά για να συνεχίσουμε προς Αυστραλία...

ρα που φύγαμε, η ζωή μας ήταν διαρκώς μια πρόκληση. Πακέτο με τον ενθουσιασμό να κατακτήσουμε τον κόσμο, να γνωρίσουμε όσο το δυνατόν περισσότερους ανθρώπους, να φωτογραφίζουμε και να κινηματογραφούμε σε κάθε μας βήμα και να κάνουμε όποια τρέλα μας κατέβαινε στο κεφάλι, πήγαιναν και οι φοβίες μας: να μην μείνει το αυτοκίνητο στη μέση του πουθενά. Μην πάθουμε κάποιο ατύχημα. Να μην ξεμείνουμε από χρήματα. Και βέβαια, μην γίνει κάτι πραγματικά κακό πίσω στις οικογένειές μας. Όλα τα παραπάνω συνέβησαν μέσα στο ταξίδι.

Όταν ήμασταν στο Κατμαντού, από την Ελλάδα έφτασαν κακά μαντάτα. Ο αδερφός μου πέθαινε από καρκίνο. Όταν τον χάσαμε, κόπηκαν τα πόδια μας. Θα μπορούσαν οι δικοί μου να αντεπεξέλθουν σ' αυτό το δράμα; Και πώς εμείς θα μπορούσαμε να συνεχίζουμε να ταξιδεύουμε όταν οι άνθρωποί μας ήταν ντυμένοι στα μαύρα; Αυτοί ακριβώς μας απέτρεψαν να επιστρέψουμε.

Κάναμε τις καρδιές μας πέτρα. Τι νόημα θα είχε να σταματήσουμε; Τουλάχιστον, το ταξίδι μας θα έδινε ζωή στις οικογένειές μας, αυτό σκεφτήκαμε. Κι έτσι συνεχίσαμε...

Λίγους μήνες μετά, παραμονές Χριστουγέννων του 2008, συνέβη κάτι που αρκετοί μας ρωτούσαν προκαταβολικά πώς θα το αντιμετωπίζαμε. Ο κινητήρας του Discovery κόλλησε σε ένα απομακρυσμένο χωριό στη βόρεια Σουμάτρα, στην πιο φονταμενταλιστική περιοχή του Ισλάμ στη Ν.Α. Ασία. Πληρώσαμε τότε τις χιλιάδες χιλιόμετρα που είχαμε κάνει πιο μπροστά με σπασμένο τούρμπο και να που μείναμε στη μέση του πουθενά – τον εφιάλτη κάθε ταξιδιώτη μεγάλων αποστάσεων. Όταν αντίκρυστα τα λάδια να τρέχουν κάτω από το άψυχο αυτοκίνητο είπα «εδώ τελειώσαμε». Πώς θα πηγαίναμε το αυτοκίνητο 1.200 χιλιόμετρα μακριά, στο κοντι-

«Χριστούγεννα του 2008 ο κινητήρας του Discovery κόλλησε σε ένα απομακρυσμένο χωριό στη βόρεια Σουμάτρα, την πιο φονταμενταλιστική περιοχή του Ισλάμ, στη Ν.Α. Ασία. Όταν είδα τα λάδια κάτω από το άψυχο αυτοκίνητο είπα “εδώ τελειώσαμε”».

66 και φτάσαμε μέχρι το Κεμπέκ. Από εκεί, κατηφορίσαμε προς Νέα Υόρκη και μετά προς τις νότιες πολιτείες με κατεύθυνση το Μεξικό.

Στο Μισισσιπί, σε ένα δρόμο έρημο και απόλυτα ασφαλής, είχαμε ένα αναπάντεχο, ηλίθιο και συνάμα ανατριχιαστικό ατύχημα, όταν ένας απρόσεκτος Αμερικανός έπεσε πάνω στο Land Rover μας. Μα είναι δυνατόν να έχουμε γλιτώσει στους δρόμους της Αφρικής και της Ινδονησίας—όπου κάθε δευτερόλε-

ππο πετάγεται κι ένας κίνδυνος μπροστά σου— και να την πάθουμε στην ασφαλέστερη διαδρομή της Αμερικής; Κι όμως. Με δάκρυα στα μάτια, θυμάμαι, μουρμούριζα: «πάει το ταξίδι μας, πάει». Όμως, το ταξίδι συνεχίστηκε. Το αυτοκίνητο φτιάχτηκε και οι τρεις μήνες που μεσολάβησαν μέχρι να το βάλουμε και πάλι μπροστά και να κινηθούμε για Μεξικό, δεν πήγαν χαμένοι. Χάρη στο ατύχημα αυτό, κερδίσαμε αδερφικούς φίλους στο Τέξας και νιώσαμε κι εμείς σαν Αμερικανοί υπήκοοι. Ήταν μία χρησιμότητα παρένθεση στο ταξίδι μας. Και το καλύτερο; Με το χρόνο που είχαμε στη διάθεσή μας, ξεκινήσαμε κάποιες συνεργασίες που στήριξαν την αποστολή μας μέχρι το τέλος. Το δίδαγμα; Όταν έχεις θετική ενέργεια—στοιχείο που από μόνο του το ταξίδι σου χαρίζει— ουδέν κακόν αμιγές καλού.

ΠΟΛΕΜΟΣ & ΕΙΡΗΝΗ
Φωτογραφίζοντας τον 20χρονο Τσιμανούκα, ένα silverback ορεινό γορίλα στο τροπικό δάσος του ανατολικού Κόνγκο, εκεί όπου μαινόταν ο μεγαλύτερος εμφύλιος πόλεμος της Αφρικής.

Ένα μικρό Lonely Planet

Θα χρειαζόταν ολόκληρο βιβλίο—το οποίο έχουμε ήδη αρχίσει να δουλεύουμε— για να περιγράψει κανείς όσα ζήσαμε όλα αυτά τα χρόνια, δύο άνθρωποι, συνήθως τραγικά μόνοι σε ένα αυτοκίνητο, το οποίο ήταν και σπίτι και γραφείο, όλο μας το βίος. Τι να πρωτοθυμηθώ; Την πρώτη μας νύχτα σε έναν αμμόλοφο της Σαχάρας; Τα 600 χιλιόμετρα με πλοηγό το GPS στην έρημο, δίπλα σε θαμμένες νάρκες— απομεινάρια του πολέμου ανάμεσα στο Μαρόκο και το κίνημα Πολισάριο; Τις πρώτες μου καταδύσεις στους υφάλους του Σουλαγουέζι, την ελεύθερη πτώση στη Ναμίμπια και στο Σίδνεί ή τη βουτιά με τους λευκούς καρχαρίες στη Νότια Αφρική; Ένα μικρό Lonely Planet θα γέμιζαν οι τραγελαφικές και ενίοτε αγχωτικές στιγμές σε δεκάδες συνοριακούς σταθμούς, όπου συχνά αντιμετωπίζαμε διεφθαρμένους—απλώς πεινασμένους— αστυνομικούς που ήθελαν να μας τα πάρουν. Πού να χωρέσουν τα σαφάρι στην Τανζανία και την Μποτσουάνα, οι γορίλες στην ομίχλη του Κόνγκο, οι βραδιές που περάσαμε μαζί με τους Μασάι και τους πρωτόγονους Χατζάμπε ή το νυχτερινό ταξίδι με καΐκι στο

«Στο Κατμαντού έφτασαν κακά μαντάτα από την Ελλάδα. Ο αδερφός μου πέθαινε από καρκίνο. Όταν τον χάσαμε, κόπηκαν τα πόδια μας. Κάναμε τις καρδιές μας πέτρα. Τι νόημα θα είχε, όμως, να σταματήσουμε ταξίδι;».

αρχιπέλαγος της Μοζαμβίκης; Θα μπορούσα να μιλάω για ώρες για τους φιλόξενους κατοίκους του Ιράν, για τους Καλάσα και τις άλλες φυλές του Πακιστάν, για τα περάσματα που έκοβαν την ανάσα—στα 5.600 μέτρα— πάνω στο Καομίρ και το Λαντάκ. Θα μπορούσε να γίνει κόμικ η ζωή μας στην Ινδία, την πιο θεοτέρηλη χώρα του κόσμου. Θα έμοιαζε με πολεμική ταινία το οδοιπορικό μας στην Καμπούτζη, στο Βιετνάμ και στο Λάος και με ελληνική ταινία η εγκάρδια και συχνά σπαρταριστή επαφή μας με τους ομογενείς μας, από το Ραμπάτ μέχρι το Κέιπ Τάουν και από το Μόντρεαλ μέχρι την Ουσούαγια. Τις περισσότερες φορές νιώθαμε σαν να ζούμε σε ένα ντοκιμαντέρ στο οποίο πρωταγωνιστούσαμε εμείς και το Land Rover μας. Ποτέ δεν πήραμε τον εύκολο δρόμο, ποτέψτε με. Διασχίσαμε την Αυστραλία μέσα από το κατακόκκινο outback, όπου αν μέναμε από καύσιμα θα μας έτρωγαν οι μύγες (που μας έφαγαν δηλαδή), σκαρφαλώσαμε νύχτα με κραμπόν και πιολέ στις χιονισμένες Άνδεις και διασχίσαμε από κόμα την Παταγωνία, μέχρι τη Γη του Πυρός, εκεί όπου ο ήλιος ανατέλλει και δύει στο βορρά. Ακόμη και η διατλαντική επιστροφή μας, με φορτηγό πλοίο από το Μπουένος Άιρες μέχρι το Ντακάρ, ήταν η πιο περιπετειώδης που μπορούσαμε να ελπίζουμε. Αυτά που μας δίδαξε το ταξίδι είναι η υποθήκη μας μέχρι να πεθάνουμε. Νιώσαμε ακριβώς αυτό που έγραψε ο Καβάφης, ότι το ταξίδι είναι πιο σημαντικό από την Ιθάκη. Ο κάθε προορισμός ήταν απλώς το κερασάκι στην τούρτα, μία ακόμη εικόνα στο άλμπουμ των αναμνήσεών μας. Μέρα με τη μέρα, τα στερεότυπα που είχαμε—όπως όλοι— για τον κόσμο, άλλοτε ανατρέπονταν και άλλοτε επιβεβαιώνονταν. Βλέπαμε ανατριχιαστικές εικόνες για το «δρόμο του θανάτου» στη Βολιβία και αυτός αποδείχτηκε παιχνιδάκι, μετά απ' όσα είχαμε περάσει. Περιμέναμε εχθρικότητα στις μουσουλμανικές χώρες κι όμως εκεί βρήκαμε τους πιο φιλόξενους ανθρώπους. Μας φόβιζαν για τους μαύρους

HIS WAY

«Το ταξίδι ήταν ένας συνδυασμός σκληρής δουλειάς (σε παντός καιρού συνθήκες) και ακραίων δραστηριοτήτων περιπέτειας. Όπως το skydiving, οι καταδύσεις, τα σαφάρι με καμήλες ή ελέφαντες, αλλά και οι τρυφερές στιγμές με άγρια ζώα».

οι λευκοί της νότιας Αφρικής, όμως κανείς δεν μας πείραξε. Φοβόμασταν το πέρασμα από τα μέρη των Ταλιμπάν στο Β.Α. Πακιστάν ή από τις περιοχές των καρτέλ στο Μεξικό, όμως βία δεν είδαμε σε καμία περίπτωση. Όμως τύχαμε σε βομβιστική ενέργεια στο Ισλαμαμπάντ, απλώς η ζωή στην πόλη συνεχίστηκε. Επαληθεύτηκαν

οι φήμες για τις χώρες της δυτικής Αφρικής, αλλά και για το Βιετνάμ, όπου όλοι μας αντιμετωπίζαν σαν ευρώ, οι συνθήκες οδήγησης στην Ινδία—κάτι σαν 3D παιχνίδι playstation με ζωντανά εμπόδια— ή η μεγαλοπρέπεια τοπιών όπως το Γκραν Κάνιον, το Σοσου-οβλέι της Ναμίμπια, το Ουγιουόνι της Βολιβίας ή το Τόρες ντελ Πέινε της Χιλή. Τις περισσότερες φορές, όμως, τα τοπία που βλέπεις στα βιβλία και τους ταξιδιωτικούς οδηγούς, είναι αποτέλεσμα δουλειάς στο photoshop...

«Τα ρεπορτάζ της τηλεόρασης ασχολούνται με μία χώρα μόνο όταν έχει ταραχές, εμφύλιους ή κάποια φυσική καταστροφή. Στο υποσυνείδητο μένει μία εσφαημένη εικόνα του πλανήτη. Η πραγματική εικόνα του όμως είναι πολύ πιο ειρηνική»...

φώναζαν), έκαναν στην άκρη και περάσαμε. Αντίστοιχα τρομακτικό ήταν το ταξίδι μας στον ποταμό Κόνγκο, σε μια σκουριασμένη μπλάβρα, μαζί με εκατοντάδες κλεφτρόνια που το μάτι τους γυάλιζε. Ή η μεταμεσονύχτια σκηνή σε φτωχογειτονιά του Σικάγο, όπου θα μπορούσαν να μας είχαν καθαρίσει. Θα μπορούσαν, όμως δεν συνέβη κάτι τελικά, κι αυτό μετράει. Έτσι φτάσαμε σώοι κι αβλαβείς στην Ελλάδα. Και το απίστευτο; Δεν αρρωστήσαμε ποτέ σοβαρά (τα συμπτώματα διάρροιας δεν μετράνε), παρότι τρώγαμε πάντα τοπικό φαγητό και πίναμε τρεχούμενο νερό, ακόμη και στην Ινδία (όχι όμως στην κεντρική Αφρική!).

Αν με όλα τα παραπάνω δεν σας έπεισα να σηκωθείτε μία μέρα και να κάνετε το ταξίδι της ζωής σας, τι να πω; Θα το αναβάλετε μια ζωή για κάποιο λόγο κάθε φορά. Δεν χρειάζεστε χρήματα, χρόνο για τον εαυτό σας χρειάζεστε και θα πρέπει να θυσιάσετε το βόλεμα και μόνο για να το πετύχετε αυτό. Όσο για μένα, τι επιφυλάσσει το μέλλον; Τώρα που ξαναθυμήθηκα πόσο συναρπαστική ήταν η ζωή μας μέχρι να περάσουμε τα σύνορα της Ελλάδας, αντιλαμβάνομαι ότι δεν χρειαζόμαι group therapy. Να ξαναφύγουμε, αυτό χρειαζόμαι! ☺

MAN'S LAND

«Οι βραδιές που κατασκηνώναμε στη μέση του πουθενά, ήταν αξέχαστες. Στη Σαχάρα, στην Καλαχάρι, στην έρημο της Νουβίας, ψηλά στα Ιμαλάια, καταμεσής της εξώκοσμης αλυκής Ουγιούι, στη Βολιβία...».

Ε

Ένα άλλο δίδαγμα –το καλύτερο ίσως απ' όλο το ταξίδι– ήταν ότι οι άνθρωποι δεν είναι κακοί. Όποιος πιστεύει ότι στην Αφρική θα τον σκοτώσουν ή θα τον κλέψουν είναι μακριά νυχτωμένος και αταξίδευτος. Είκοσι έξι αφρικανικές χώρες διασχίσαμε και δεν μας λήστεψε κανείς. Μόνο ένας πιτσιρικάς στη Μοζαμβίκη πήγε να μου σουφρώσει το φακό κεφαλής κι αυτόν τον έπιασε η Βούλα. Μπορεί να σας απογοητεύσω, αλλά μετά από τρισημίσι χρόνια στο δρόμο, δεν έχουμε να πούμε τις ιστορίες γι' αγρίους που περιμένουν να ακούσουν όσοι μένουν πάντα πίσω και γνωρίζουν τον κόσμο από την τηλεόραση. Τα ρεπορτάζ της TV ασχολούνται με μία χώρα μόνο όταν αυτή έχει ταραχές, εμφύλιους, τρομοκρατία ή κάποια φυσική κατα-

στροφή. Οι τηλεοπτικές εικόνες που μένουν στο υποσυνείδητο δίνουν μία εσφαημένη εικόνα του πλανήτη κι αυτό είναι ένα καλό άλλοθι να μην ταξιδεύουν οι άνθρωποι όσο θα έπρεπε, με τη λογική ότι ο δικός τους τόπος είναι ο καλύτερος και ο πιο ασφαλής. Το ζήσαμε αυτό από την ανάποδη, όταν η Αθίνα ήταν πρώτη επίδηση με τις ταραχές της. Οι φίλοι μας έξω, θα δίσταζαν να την επισκεφτούν! Όμως όταν ταξιδεύεις επί μακρόν, βλέπεις την πραγματική εικόνα του κόσμου, η οποία είναι πολύ πιο ειρηνική από εκείνη που μεταδίδουν τα κανάλια, αλλά και τρομαγμένοι ταξιδιώτες που αρέσκονται στο να επιστρέφουν και να περιγράφουν ανατριχιαστικές ιστορίες για να παριστάνουν τους ήρωες. Έχουμε συναντήσει αρκετούς τέτοιους στο δρόμο μας και ξέρετε τι συμπέρασμα έχουμε βγάλει; Όταν κάποιος ταξιδεύει με τις φοβίες του, αυτές εί-

ναι πιο πιθανό να βγουν αληθινές. Τον κίνδυνο τον έλκει κατά κάποιο τρόπο...

Αν επιμείνει κάποιος, πάντως, να ακούσει ανατριχιαστικές ιστορίες, έχουμε και από αυτές. Ένα βράδυ, στην Μποτσουάνα, μία ύαινα όρμησε στο τραπέζι μας. Όχι για να δαγκώσει εμάς, αλλά για να καταβροχθήσει το ψητό μας λουκάνικο. Χαλάλι της! Μία άλλη μέρα, βόρεια του Νακούρου, στην Κένυα κατά την προεκλογική περίοδο του 2007, πέσαμε σε οπαδούς κόμματος που είχαν ρόπαλα και πέτρες στα χέρια. Μας έκλεισαν το δρόμο, σφίξαμε τα δόντια εμείς, αλλά όταν αντιλήφθηκαν ότι είμαστε λευκοί (μουζούγγου, όπως μας

